

5.5 DE REVOLTE TEGEN HET WESTEN (1945-HEDEN)

vrijdag 17 juni 2022 14:53

5.5.1 Dekolonisering

Verklaringsfactoren

Contact met verlichtingsidealen via kolonisatoren

- Delen van de bevolking mochten in Europees moederland studeren

 - Ghandi

- Broederlijkheid, gelijkheid, vrijheid

 - Willen dit ook in gekoloniseerde gebieden

Aanleggen infrastructuur door kolonisatoren

- Nationalistisch gevoel opwekken

- Men zag nationaal bewustzijn

WO2:

- Gevochten voor vrijheid en zelfbeschikking

 - Vochten mee met bezetter voor vrijheid en willen dit nu ook

 - Algerije-Frankrijk

- Japan nam veel Aziatische kolonies in tijdens oorlog

 - Er ontstonden bevrijdingsbewegingen

 - Kolonies wilden niet dat Europa terugkeerde

- Europa is moegestreden

 - Te veel oorlog gehad

 - Europa was verzwakt

VS en Sovjet-Unie: antikoloniaal

- Kolonies zijn verouderd

- Heeft veel te maken met zelfbelang

 - Hoopten te profiteren van de dekolonisering

Verloop

Brits-Indië

- Tijdens interbellum was bevrijdingsnationalisme al sterk

- India onafhankelijk door Ghandi in 1947

- Britten beseften ook dat kolonisatie onhoudbaar was

- Echter gepaard met geweld

 - Hindoes en moslims

- Opdeling India en Pakistan

 - Hindoeïstisch - islamitisch

- Wekte verwachtingen andere kolonies

 - Andere landen volgden snel

 - Andere dekolonisaties waren bloederig

Afrika

- Dekolonisatie geïnspireerd door Azië

- Eerste onafhankelijk land was Ghana

- Meeste landen in 1960

Ontnuchtering

De leiders van de kolonies zagen in onafhankelijkheid een groeikans

- Economische ontwikkeling

- Sociale rechtvaardigheid

Verwachtingen niet ingelost

- Blijdschap werd ontnuchtering

Geval in Congo

- Was een land met veel potentieel

5.5.2 'Indépendance cha cha': casus Belgisch Congo – Congo – Zaïre - Congo

Een modelkolonie voor lange tijd?

België moest kolonie overnemen

Was oorspronkelijk eigendom van Leopold II

Bestuur:

Katholieke kerk

Nonnen als onderwijzers/verpleegkundigen

Ondernemers

Congo heeft veel grondstoffen zoals ijzer, koper, uranium, rubber en mijnen

Belgische bewoners

Politici konden provincie besturen

De kolonisatie zorgde voor een modelkolonie

Goede infrastructuur

Gehoorzame bevolking

Goede gezondheidszorg

Goed onderwijs

Europese kennis geven

Minpunten

België deed echter paternalistisch

Congo was niet gelijkwaardig

Gruweldaden

Superioriteitsgevoel

Inlandse bevolking kreeg geen toegang tot universiteit

Congo dom houden

Pas vanaf 1950 kans aan elite om universiteitsopleiding te volgen

In Frankrijk/UK altijd al

België zorgde amper voor politieke vorming van kolonie

Geen langetermijnvisie om Congo af te geven

Een overhaaste dekolonisering

Évolués

Klasse verwesterde Congolezen die onderwijs kregen

Werken in lage administratie

Geen inspraak

Toch discriminatie

Wouden onafhankelijkheid zonder zich tegen België te keren

Onafhankelijkheid Franse en Britse kolonies → beweging nationalisme

1959

Rellen

Paniek Belgische regering

1960:

Rondetafelconferentie

België akkoord met (overhaaste) onafhankelijkheid

Veel kritiek in België op onafhankelijkheid

Verliezen nu inkomsten

Moeten besparen

België staakt

Verkiezingen

Kasavubu president

Westers model

Sterk centraal gezag

Lumumba premier

Rivaal Kasavubu

Links geneigd

1960 juni

Speech Boudewijn

Raadgevend

Paternalistisch

Slecht overkomend

"Genie Leopold II", "Beste van zijn zonen", "Brenger van beschaving"

Speech Lumumba

Praat over toekomst, verleden, binnenland

"Na 80 jaar koloniaal bewind", "Wet was nooit hetzelfde", "tu"

Viel niet goed bij elkaar

1e dag onafhankelijk en nu al slechte verhouding

Lumumba vreesde al voor uiteenvallen Congo

"De stammetwisten te vergeten"

Kort erna

Door vlucht Belgische koloniale storting de economie en het bestuur in Katanga scheurde af

Was de rijkste provincie

Wilde niet betalen voor de armere delen

Bevatte veel uranium (grondstof atoombom)

Lumumba wou niet dat Katanga zich afscheurde

Vroeg hulp aan VN

VN gaat er niet op in

Twijfelde en duurde daarom lang

Vraagt daarom aan USSR

Sovjet-Unie gaat er ook niet op in

VN kwam nu wel tussenbeide

Westen beschouwt Lumumba als communist en bondgenoot USSR

Lumumba was socialist

België en VS vrezen dat Congo in de handen van Sovjet invloed zal vallen

Veel grondstoffen atoombom

Vrezen communisme en domino-effect

Lumumba wordt vermoord door Belgische spionnen en opgelost in zwavelzuur

Afscheiding Katanga vermeden door VN maar er heerst nog steeds spanning

Ontnuchtering

Al deze gebeurtenissen resulteerden in politieke instabiliteit

Er heerste veel chaos

Staatsgreep Mobutu

Rust keerde terug

Militaire dictatuur

Geen democratie nodig

"We zijn één partij"

Creëren van een nationalistisch eenheidsgevoel

Éénpartijstaat (MPR)

Gedeeltelijk nationaliseren economie

Hield het geld eigenlijk zelf

Zaïrisering

In de plaats van Congo Zaïre

Komaf met koloniale namen

Leopoldstad wordt Kinshasa

Afrikaanse traditionele kledij herintroduceren

Vormde dus een nationalistische authenticiteitspolitiek

Maar

- Geen politieke vrijheid
- Corruptie
- Rijkdom naar multinationals en kleine elite
- Neokolonialisme
- Levenstandaard ging achteruit

Werd niet geliquideerd

- Stabiel Congo
- Prowesters tijdens Koude Oorlog
- Anticommunistisch
- Pion in Afrika

- Congo/Zaire was belangrijk voor het leveren van uranium aan de VS

Bleef aan macht tot 1995

Hoe kan neokolonialisme nu?

- Politieke machthebbers onvoorbereid
- 16 Congolezen met universitair diploma
- Congo is een artificiële constructie
- Veel etnische tegenstellingen
- Inkomsten niet gebruikt voor belang Congo
- Economisch afhankelijk
- Kloof arm-rijk
- Repressie paraat om macht te behouden

Exit Mobutu en Zaire

Na Koude Oorlog verloor Mobutu zijn waarde als pion

Na verdwijnen apartheid

- Steun afhankelijk van mensenrechten

Zonder westerse wapenhulp moeilijk om aan de macht te blijven

Oost-Congo (rijkste grondstoffengebied ter wereld) ontwricht

- Burgeroorlogen Rwanda en Burundi
- Rebellenbewegingen trokken zich terug in Oost-Congo
- Mobutu kon dit niet verhelpen

In 1997 nam rebellenleider Kabila de macht

- Veroverde Kinshasa
- Zaire → Democratische Republiek Congo

Macht met Kabila

- Niet democratisch in begin
- Europa biedt ontwikkelingshulp aan en belooft te investeren
- Vraagt wel respect voor mensenrechten terug
- Volgens Congo inmenging
- China stelt minder eisen
- Neemt rol westen over

- Bevolking wilt nog steeds vrijheid en gelijkheid

Verkiezingen 2018 redelijk democratisch verlopen maar wellicht onjuist

Verhouding met westen

- Afwisselend
- Hangt af van uitspraken, ministers
- Congo heeft het westen ook niet meer nodig
- Inmenging van westen door eisen maar wel interesse in de grondstoffen
- China heeft ook interesse in grondstoffen maar stelt geen eisen
- China is voordeliger

Examenvraag: speech Boudewijn met Lumumba vergelijken!